महसूल विभागामार्फत राज्यात दिनांक १ ऑगस्ट, २०२५ रोजी "महसूल दिन" व दिनांक १ ते ७, ऑगस्ट, २०२५ या कालावधीत "महसूल सप्ताह-२०२५" साजरा करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२५/प्र.क्र.१६२/आस्था-०१(ई-१)

मुख्य इमारत, पहिला मजला,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक- २९ जुलै, २०२५.

संदर्भ-
1) शासन परिपत्रक, महसूल व वन विभाग, क्र. संकीर्ण -१०/००/प्र. क्र.३०६/म-५, दिनांक १९.०७.२००२.
2) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. संकीर्ण-०२/२०१०/प्र.क्र.१२/ई-१, दिनांक ३.०९.२०१०.
3) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. संकीर्ण-०२/२०१०/प्र.क्र.१२/ई-१, दिनांक ६.०९.२०११.
4) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र. १४९/ई-१, दिनांक २५.०७.२०२३.
5) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, क्र. संकीर्ण- २०२४/प्र.क्र. १३६/ई-१, दिनांक ३०.०७.२०२४.

प्रस्तावना :-

संदर्भ क्र. १ येथील शासन परिपत्रकान्वये, महसूल विभागाने जिल्हास्तरीय महसूली कामे वेळच्या वेळी पूर्ण करुन त्यानुसार अभिलेख अद्ययावत करणे, वसुलीच्या नोटीसेस पाठविणे, मोजणी करणे, अपील प्रकरणांची चौकशी करणे, इ. कामे वेळच्या वेळी व वेळापत्रकानुसार करणा-या अधिकारी/ कर्मचा-यांचा आणि महसूली वसुलीचे उद्दिष्ट पार करणा-या अधिकारी/कर्मचा-यांचा सत्कार करण्याकरीता आणि महसूल विभागाने केलेल्या कामकाजाचा आढावा जनतेसमोर

ठेवण्याकरीता दरवर्षी दिनांक १ ऑगस्ट हा **"महसूल दिन"** म्हणून राज्यभर साजरा करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

तसेच, महसूल विभागाच्या क्षेत्रीय कार्यालयांमध्ये उत्कृष्ट काम करणा-या व नवनवीन संकल्पना राबविणा-या जिल्हाधिकारी यांचा दरवर्षी राज्यस्तरावर "उत्कृष्ट जिल्हाधिकारी" म्हणून प्रशस्तीपत्र व सन्मानचिन्ह देऊन गौरव-सन्मान करण्याचा निर्णय संदर्भ क्र. २ च्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला आहे. तद्नंतर, याच धर्तीवर विभागनिहाय उत्कृष्ट काम करणा-या अपर जिल्हाधिकारी, उपजिल्हाधिकारी, तहसिलदार, नायब तहसिलदार, अव्वल कारकून, मंडळ अधिकारी, लिपिक, तलाठी, पोलीस पाटील, कोतवाल व वाहन चालक यांचा उत्कृष्ट अधिकारी/कर्मचारी म्हणून गौरव-सन्मान करण्याचा निर्णय संदर्भ क्र. ३ च्या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आला आहे.

महसूल विभागाकडून देण्यात येणा-या सेवा आणि विभागाद्वारे राबविण्यात येणा-या विविध योजना याबाबत राज्यातील नागरिकांना अधिकाधिक माहिती प्राप्त होऊन त्यांना योग्य लाभ घेता यावा. तसेच, त्याबाबत नागरिकांमध्ये जागरुकता वाढावी, शासनाबद्दल आणि शासनाच्या कामकाजाबद्दल नागरिकांचा विश्वास वृद्धींगत व्हावा, यासाठी विशेष मोहिम व लोकाभिमुख उपक्रम राबविण्याच्या उद्देशाने १ ऑगस्ट महसूल दिनापासून **"महसूल सप्ताह"** साजरा करण्याबाबतचा शासन निर्णय संदर्भ क्र. ४, दिनांक २५ जुलै, २०२३ रोजी निर्गमित करण्यात आला आहे. तसेच, गतवर्षी "महसूल पंधरवडा" सादर करण्याबाबतचा शासन निर्णय, संदर्भ क्र. ५, दिनांक ३० जुलै, २०२४ अन्वये निर्गमित करण्यात आलेला आहे.

यावर्षीदेखील दिनांक १ ऑगस्ट, २०२५ रोजी "महसूल दिन" व दिनांक १ ते ७ ऑगस्ट, २०२५ या कालावधीत **"महसूल सप्ताह-२०२५"** साजरा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने शासनाने खालीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय:-

१. महसूल विभागाने जिल्हास्तरीय महसूली कामे वेळच्या वेळी पूर्ण करुन त्यानुसार अभिलेख अद्ययावत करणे, वसुलीच्या नोटीसेस पाठविणे, मोजणी करणे, अपील प्रकरणांची चौकशी करणे इ. कामे वेळच्यावेळी व वेळापत्रकानुसार करणा-या अधिकारी/कर्मचा-यांचा आणि महसूल वसुलीचे उदिष्ट पार करणा-या अधिकारी/कर्मचा-यांचा सत्कार करण्याकरीता आणि महसूल विभागाने केलेल्या कामकाजाचा आढावा जनतेसमोर ठेवण्याकरीता संदर्भ क्र. १, २ व ३ नुसार, **दरवर्षीप्रमाणे दिनांक १ ऑगस्ट, २०२५ हा "महसूल दिन" म्हणून राज्यभर साजरा करण्यात यावा. तसेच, यावर्षी महसूल दिनापासून दिनांक १ ते ७ ऑगस्ट, २०२५ या कालावधीत राज्यभरात "महसूल सप्ताह-२०२५" साजरा करण्यात यावा.**

२. या महसूल सप्ताहामध्ये, प्रत्येक दिवशी जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत समाजाच्या विविध घटकांतील नागरिकांसाठी पुढीलप्रमाणे विशेष मोहिम/कार्यक्रम/ उपक्रम/ शिबीरे/महसूल अदालती यांचे आयोजन करण्यात यावे. **सदर "महसूल सप्ताह" मध्ये घ्यावयाच्या कार्यक्रमाचा तपशील शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्ट** येथे नमुद केल्याप्रमाणे असून सर्व विभागीय आयुक्त/जिल्हाधिकारी कार्यालयांनी त्याप्रमाणे उचित कार्यवाही करावी.

दिनांक	कार्यक्रमाचे स्वरुप
१ ऑगस्ट	" महसूल दिन साजरा करणे व महसूल सप्ताह शुभारंभ" "महसूल संवर्गातील कार्यरत/सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी संवाद उत्कृष्ट अधिकारी/ कर्मचारी पुरस्कार वितरण व मान्यवरांच्या हस्ते लाभार्थ्यांना विविध प्रमाणपत्र वितरण समारंभ"
२ ऑगस्ट	"शासकीय जागेवर सन २०११ पूर्वीपासून रहिवासी प्रयोजनार्थ अतिक्रमण असलेल्या कुटूंबांपैकी अतिक्रमण नियमानुकूल करण्यास पात्र असलेल्या कुटूंबांना सदर अतिक्रमित जागांचे पट्टे वाटप करणेबाबत कार्यक्रम"
३ ऑगस्ट	"पाणंद/शिवरस्त्यांची मोजणी करुन त्यांच्या दुतर्फा झाडे लावणे"
४ ऑगस्ट	"छत्रपती शिवाजी महाराज महाराजस्व अभियान प्रत्येक मंडळनिहाय राबविणे"
५ ऑगस्ट	"विशेष सहाय्य योजनेतील डीबीटी न झालेल्या लाभार्थ्यांना घरभेटी करुन डीबीटी करुन अनुदानाचे वाटप करणे"
६ ऑगस्ट	"शासकीय जमिनींवरील अतिक्रमणे निष्कासित करणे व त्या अतिक्रमणमुक्त करणे तसेच शर्तभंग झालेल्या जमिनींबाबत शासन धोरणानुसार (नियमानुकूल करणे/सरकारजमा करणे) निर्णय घेणे"
७ ऑगस्ट	"M-Sand धोरणाची अंमलबजावणी करणे व नवीन मानक कार्यप्रणालीप्रमाणे (SOP प्रमाणे) धोरण पूर्णत्वास नेणे आणि महसूल सप्ताह सांगता समारंभ"

३. **सदर महसूल सप्ताह कालावधीत जमाबंदी आयुक्त व संचालक, भूमी अभिलेख, पुणे आणि नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, पुणे यांनी त्या-त्या उपविभागाशी संबंधित योजनांच्या अनुषंगाने विशेष शिबीरे/कार्यक्रम आयोजित करण्यात यावीत.**

४. महसूल विभाग, जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमी अभिलेख, पुणे आणि नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, पुणे यांच्यामार्फत राबविण्यात येणा-या विविध शासकीय

योजनांची माहिती विशद करणा-या लघुचित्रफिती (Small Videos) तयार करुन विविध प्रसारमाध्यमांव्दारे सदर माहिती जनतेपर्यंत पोहचविण्याच्या उद्देशाने उचित कार्यवाही करावी.

५. दिनांक १ ऑगस्ट, २०२५ पासून "**महसूल सप्ताह**" आयोजनाच्या अनुषंगाने किमान ३ ते ४ दिवस आधीपासून या कार्यक्रमांची रुपरेखा, कार्यक्रमांचे स्वरुप, वेळापत्रक, शासनाच्या विविध कल्याणकारी योजना नागरिकांस/जनतेस कशा प्रकारे लाभदायक ठरणार आहेत, हे अधोरेखित करुन प्रसिध्दीपत्रक तयार करुन त्याचे वितरण करण्यात यावे. तसेच, जिल्हयातील आघाडीची वृत्तपत्रे, वृत्तवाहिन्या व सोशल मिडीया याव्दारे या कार्यक्रमांची प्रचार व प्रसिध्दी करण्यात यावी.

६. या कार्यक्रमाच्या आयोजनापूर्वी, आयोजनादरम्यान व आयोजनपश्चात प्रसिद्धीसाठी स्थानिक प्रसिद्धी माध्यमांचे सहकार्य घ्यावे. महसूल सप्ताहामधील कार्यक्रम अधिकाधिक आकर्षक आणि नावीन्यपूर्ण करण्याच्या दृष्टीने, सर्व संबंधित अधिका-यांनी त्यांच्या कार्यक्षेत्रामध्ये त्या-त्या भागातील गरजा, भौगोलिक परिस्थिती, इत्यादी विचारात घेऊन त्याप्रमाणे या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी करावी.

७. प्रत्येक जिल्हाधिकारी/उप विभागीय अधिकारी/तहसिलदार कार्यालयांमध्ये हेल्पडेस्क किंवा हेल्पलाईन किंवा व्हॉट्सअॅपव्दारे मदत करण्याकरीता यंत्रणा/कक्ष तयार करुन गरजू नागरिकांना मार्गदर्शन तसेच त्यांच्या शंकांचे निरसन करुन त्यांची कामे पूर्ण करण्याकरीता आवश्यक ती व्यवस्था/कार्यवाही करण्यात यावी.

८. जिल्हाधिका-यांनी महसूल सप्ताहामध्ये शासनाचे महत्त्वाचे कायदे, विकास योजना, उपक्रम, धोरणे यांस प्रसिद्धी मिळण्याच्या अनुषंगाने याबाबतची सखोल माहिती असलेल्या तज्ञांच्या मुलाखती/व्याख्याने यांचे प्रक्षेपण स्थानिक वृत्तवाहिन्यांवर करण्यात यावे.

९. महसूल विभागामार्फत देण्यात येणारे विविध दाखले आणि प्रमाणपत्रे, त्यासाठी आवश्यक असणारी कागदपत्रांबाबतची माहितीपत्रके तयार करुन नागरिकांना याचा अधिकाधिक लाभ घेण्याच्या अनुषंगाने महसूल सप्ताहामध्ये प्रचार व प्रसिद्धी करण्यात यावी.

१०.सदर महसूल सप्ताह कालावधीत सर्व घटकातील नागरिकांचा सहभाग अपेक्षित असल्याने, अशा कार्यक्रम/कार्यशाळा याचे आयोजन करताना याबाबत विशेष काळजी घेण्यात यावी.

११.प्रत्येक जिल्हाधिकारी कार्यालयाने महसूल सप्ताहाच्या अनुषंगाने आयोजित केलेल्या कार्यक्रमांच्या **फलनिष्पत्तीबाबतचा संपूर्ण अहवाल छायाचित्रांसह** विभागीय आयुक्त यांच्यामार्फत शासनास सादर करावा.

१२.महसूल सप्ताहाच्या आयोजनाचा खर्च त्या-त्या कार्यालयाच्या कार्यालयीन खर्चासाठी असलेल्या तरतुदीतून भागविण्यात यावा. या कार्यक्रमांच्या आयोजनावेळी अनावश्यक खर्च

टाळण्यात यावा. तसेच, कार्यक्रमाच्या आयोजनासाठी आवश्यकतेनुसार विभागीय आयुक्तांचे मार्गदर्शन घ्यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०७२९१४३६००१११९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

RAJESH KUMAR

Digitally signed by RAJESH KUMAR
DN: c=IN, o=GOVERNMENT OF MAHARASHTRA, ou=Revenue and Forest Department, 2.5.4.20=1E08BC9F719F8CE54A66AED8ED2A521EE2D571FACEC17B204B286A31E88C58D9, postalCode=400032, st=Maharashtra, serialNumber=65054D119A082276260F8A89874FD83D0D6D6A635CF1AEF6E1C9B580CAACC3B0, cn=RAJESH KUMAR
Date: 2025.07.29 14:37:34 +05'30'

(राजेश कुमार)
अपर मुख्य सचिव (महसूल, नोंदणी व मुद्रांक), महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. उपमुख्यमंत्री (नगरविकास व गृहनिर्माण) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन, रा.ऊ.शु.) यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. राज्यमंत्री (महसूल) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. सर्व मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
८. मा. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
९. सर्व अ.मु.स./प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१०. सर्व विभागीय आयुक्त
११. जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमी अभिलेख, पुणे
१२. नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, पुणे
१३. अपर आयुक्त (महसूल/सामान्य), विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व)
१४. सर्व जिल्हाधिकारी यांना कळविण्यात येते की,
    प्रस्तुत शासन निर्णयाची प्रत जिल्हयातील सर्व खासदार/विधानसभा सदस्य/विधान परिषद सदस्य/सर्व शासकीय विभाग/महसूली विभाग/सर्व ग्रामपंचायत स्तरावरील अधिकारी/सर्व सरपंच/इतर सर्व लोकप्रतिनिधी यांना आजच उपलब्ध करुन द्यावी.
१५. सर्व निवासी उपजिल्हाधिकारी
१६. उपविभागीय अधिकारी /तहसिलदार/नायब तहसिलदार (सर्व)
१७. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१८. महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१९. सर्व सह सचिव/उप सचिव, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२०. सर्व अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१. निवडनस्ती (आस्था-१)

शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२५/प्रक्र १६२/आस्था-१ (ई-१), दिनांक २९ जुलै, २०२५

सोबतचे

परिशिष्ट

दिनांक	कार्यक्रमाचे स्वरुप
१ ऑगस्ट	" महसूल दिन साजरा करणे व महसूल सप्ताह शुभारंभ" "महसूल संवर्गातील कार्यरत/सेवानिवृत्त अधिकारी/कर्मचारी संवाद उत्कृष्ट अधिकारी/ कर्मचारी पुरस्कार वितरण व मान्यवरांच्या हस्ते लाभार्थ्यांना विविध प्रमाणपत्र वितरण समारंभ" अ) संदर्भ क्र. १, २ व ३ मधील तरतुदीनुसार विभागनिहाय उत्कृष्ट काम करणा-या अपर जिल्हाधिकारी, उपजिल्हाधिकारी, तहसिलदार, नायब तहसीलदार, अव्वल कारकून, मंडळ अधिकारी, महसूल सहाय्यक, तलाठी, पोलीस पाटील, कोतवाल व वाहन चालक यांचा उत्कृष्ट अधिकारी/कर्मचारी म्हणून गौरव-सन्मान करण्यात यावा. आ) विभाग़ीय आयुक्त कार्यालयामार्फत विभागस्तरावर आयोजित करण्यात आलेल्या विविध स्पर्धांमध्ये (कला/साहित्य/क्रीडा इ.) यशस्वी ठरलेल्या अधिकारी/ कर्मचारी यांचा सत्कार करण्यात यावा. इ) शासनाच्या १५० दिवसांच्या कार्यक्रमाच्या अंमलबजावणीच्या अनुषंगाने महसूल संवर्गातील जिल्हयात कार्यरत असलेल्या, सेवानिवृत्त झालेल्या अधिकारी/कर्मचारी यांच्या विविध प्रलंबित सेवाविषयक बाबी निकाली काढण्याच्या दृष्टीने जिल्हाधिकारी कार्यालय, उपविभागीय अधिकारी व तहसिलदार यांनी व्यक्तीश: संबंधितांच्या अडचणी समजून घेऊन त्या निकाली काढण्याच्या अनुषंगाने संबंधितांना सूचना देऊन आवश्यक ते मार्गदर्शन करावे. ई) दिनांक ०१ ऑगस्ट, २०२५ पासून, महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम कलम १५५ खालील कोणतीही प्रकरणे ऑफलाईन माध्यमातून न स्वीकारता नागरिकांकडून दाखल अशी सर्व प्रकरणे ई-हक्क पोर्टलवर (तलाठयामार्फत) सेतु सुविधा केंद्रामार्फत नोंदवून त्यानंतर तहसिलदारांकडे पाठविण्यात यावीत. त्याचप्रमाणे, नागरी भागातील मालमत्तापत्रकांसाठी वरील तरतुदीनुसार प्राप्त अर्ज ई-हक्क पोर्टलवर नगर भूमापन अधिकारी यांच्यामार्फत नोंदविण्यात यावेत. उ) तहसिलदार व नगर भूमापन अधिकारी अशा प्रकरणांवर महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम कलम १५५ खाली दुरुस्तीचे आदेश पारित करतील. या दुरुस्तीचे आदेश पारित करताना अहवाल-१ मध्ये असणा-या ७/१२ बाबत तहसिलदारांनी विशेष काळजी घेऊन ७/१२ वरील सर्व खातेदारांच्या क्षेत्राची एकूण बेरीज ही ७/१२ वरील एकूण क्षेत्रासोबत जुळेल, याची दक्षता घेऊनच कलम १५५ खालील प्रकरणांबाबत निर्णय घेण्यात यावा. ऊ) राज्यातील विविध जिल्हयांत अर्जदारांनी विविध कार्यालयांकडे सादर केलेल्या अर्जांवर नियमानुसार उचित कार्यवाही करुन तदनंतर, प्रत्येक कार्यालयात शिबीराचे आयोजन

	करुन मान्यवरांच्या हस्ते सर्व लाभार्थ्यांना देय असलेले प्रमाणपत्र/दाखल्यांचे वितरण करण्यात यावे.
२ ऑगस्ट	**<u>" शासकीय जागेवर सन २०११ पूर्वीपासून रहिवासी प्रयोजनार्थ अतिक्रमण असलेल्या कुटूंबांपैकी अतिक्रमण नियमानुकूल करण्यास पात्र असलेल्या कुटूंबांना सदर अतिक्रमित जागांचे पट्टे वाटप करणेबाबत कार्यक्रम"</u>** अ) ग्रामविकास विभाग, शासन निर्णय, दिनांक १६ फेब्रुवारी, २०१८ नुसार दिनांक १ जानेवारी, २०११ पूर्वीच्या ग्रामीण भागातील शासकीय जमिनींवरील निवासी प्रयोजनासाठी केलेली अतिक्रमणे असलेल्या नियमानुकूल करण्याच्या धोरणात सुधारणा केली आहे. तर, नगर विकास विभाग, शासन निर्णय, दिनांक ११ सप्टेंबर, २०१९ नुसार नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या क्षेत्रात असलेल्या खाजगी जमिनीवरील अतिक्रमणधारकांना पट्टेवाटप करण्यासंदर्भात कार्यप्रणाली निश्चित करणेबाबत कार्यपध्दती निश्चित केली आहे. आ) सदर शासन निर्णयानुसार सर्व ग्रामसेवक व तलाठयांनी सन २०११ पूर्वीच्या अतिक्रमण-धारकांची यादी तयार करावी वा सदर यादीचे पुनर्विलोकन करावे. इ) उपरोक्त कार्यवाही करतेवेळी शासकीय जमिनींवरील व वन विभागाच्या जमिनींवरील अतिक्रमण अशी विभागणी करुन सर्व लाभार्थी/अतिक्रमणधारकांना नियमानूकूल करणेकरीता अर्ज व आवश्यक अर्ज सादर करण्याबाबत सूचना देण्यात याव्यात. ई) सदर अर्जांची पंचायत समिती स्तरावर छाननी करुन सर्व अर्ज उपविभागीय अधिकारी यांच्या अधिनस्त असलेल्या शक्ती प्रदत्त समितीच्या मंजुरीनंतर पात्र व शिफारस करण्यात आलेल्या प्रस्ताव जिल्हास्तरीय समितीच्या मंजुरीकरीता सादर करावेत. जिल्हास्तरीय समितीने मंजूर केल्यानुसार पात्र लाभार्थ्यांना पट्टे वाटप करण्यात यावेत.
३ ऑगस्ट	**<u>" पाणंद/शिवरस्ते मोजणी करुन अतिक्रमणमुक्त करणे व त्यांच्या दुतर्फा झाडे लावणे"</u>** अ) शासनाची "पालकमंत्री शेत पाणंद रस्ते योजना" सन २०१८ पासून अस्तिवात आहे. सदर योजनेअंतर्गत ग्रामस्थांनी गाव नकाशा जोडून सादर केलेल्या अतिक्रमण अर्जांचे तहसिलदार स्तरावरुन पुनर्विलोकन करण्यात यावे. आ) अशा सर्व अतिक्रमणधारकांना त्यांच्यामार्फत करण्यात आलेले अतिक्रमण निष्कासित करण्याबाबत कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात याव्यात. इ) अशा प्रकारची अतिक्रमणे सदर अतिक्रमणधारकांनी स्वत:हून निष्कासित न केल्यास अशी सर्व अतिक्रमणे निष्कासित करण्याकरीता एक विशेष मोहिम राबविण्यात यावी व याकरीता झालेला सर्व खर्च संबंधित अतिक्रमणधारकांकडून वसूल करण्यात यावा. या कारवाईकरीता आवश्यकतेनुसार गृह विभागाच्या दिनांक ०५.०५.२०२५ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार मोजणीकरीता व अतिक्रमण काढण्याकरीता पोलीस बंदोबस्त घेण्यात यावा.

	ई) त्यानंतर अशा सर्व पाणंद/शिवरस्त्यांच्या दुतर्फा झाडे लावण्याकरीता सामाजिक वनीकरण विभागाच्या सहकार्याने शासकीय नर्सरी/वन विभाग नर्सरी/खाजगी नर्सरीकडून झाडे उपलब्ध करुन घेण्यात यावीत. उ) सदर झाडे लावण्याकरीता रोजगार हमी योजना/ग्रामपंचायतीमार्फत किंवा स्थानिक मजुरांमार्फत झाडे लावण्याकरीता खड्डे घेण्यात यावेत. ऊ) सदर झाडे लावण्याकरीता स्थानिक लोकप्रतिनिधी, शेजारील शेतकरी व इतरांची मदत घेऊन सदर झाडांची लागवड करुन त्यांची देखभाल करण्याकरीता संबंधित शेतक-यांना जबाबदारी देण्यात यावी.
४ ऑगस्ट	**"छत्रपती शिवाजी महाराज महाराजस्व अभियान राबविणे"** अ) महसूल विभागाने प्रत्येक मंडळामध्ये छत्रपती शिवाजी महाराज महाराजस्व अभियान राबवावे. सदर अभियान राबवितेवेळी तालुक्यातील इतर सर्व विभागांचा समावेश करावा. आ) इतर विभागातील सर्व संबंधित अधिका-यांची तहसिलदार यांचेस्तरावर एक बैठक आयोजित करुन एकत्रित शिबीर घेण्याकरीता एक वेळ निश्चित करुन सदर शिबीर आयोजनाबाबत किमान ४ ते ५ दिवस आधी सर्व समाज माध्यमांतून याबाबत प्रसिध्दी देण्यात यावी. इ) अशा शिबीरांमध्ये समाजातील सर्व घटकांना आवश्यकतेनुसार आधार कार्ड, संजय गांधी योजना ओळखपत्र, अधिवास, जात, उत्पन्न, जात वैधता व शैक्षणिक प्रवेशाकरीता आवश्यक असलेले दाखले वाटप करण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. ई) अशा शिबींराना स्थानिक लोकप्रतिनिधी, तालुक्यातील विविध क्षेत्रातील मान्यवर, विविध शाळा/कॉलेज यांचे प्रतिनिधी यांनादेखील निमंत्रित करण्यात यावे. उ) जिल्हयात ज्या शेतक-यांनी आत्महत्या केल्या आहेत, अशा शेतक-यांच्या वारसांना मदतीच्या अनुषंगाने प्राप्त प्रस्ताव तातडीने निकाली काढून अशा आत्महत्याग्रस्त शेतक-यांच्या वारसांना शासकीय नियमानुसार देय असलेली मदत अदा करण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात यावी. ऊ) सर्वांसाठी घरे व प्रधानमंत्री जनमन योजनेअंतर्गत घरकुलासाठी पात्र लाभार्थ्यांना घरकुलाकरीता जागा उपलब्ध करुन देऊन त्याचा संबंधितांना ताबा देणे व त्याचबरोबर जागेचे अधिकार अभिलेख कुटूंबातील कुटूंबप्रमुख व महिलांच्या संयुक्त नावे करुन देण्यात यावीत.
५ ऑगस्ट	**" विशेष सहाय्य योजनेतील DBT न झालेल्या लाभार्थ्यांची घरभेटी देऊन DBT करुन घेणे"** अ) संबंधित तलाठी व ग्रामसेवक यांनी ग्रामपंचायतनिहाय DBT झालेले व DBT न झालेल्या लाभार्थ्यांची यादी अद्ययावत करण्यात यावी. आ) DBT झालेले व DBT न झालेल्या लाभार्थ्यांची यादी प्रत्येक ग्रामपंचायत कार्यालये व महत्वाच्या ठिकाणी प्रसिध्द करण्यात यावी. इ) DBT न झालेल्या लाभार्थ्यांना DBT न होण्याबाबतची कारणे नमूद करुन आधारकार्ड बँकेशी लिंक करण्याबाबत सुचित करण्यात यावे.

	ई) Inactive आधारकार्ड पुनर्जीवित करण्याबाबत सुचना देण्यात येऊन सदर active आधारकार्डला मोबाईल लिंक करण्याकरीता संबंधितांना आधार केंद्रावर जाण्याबाबत सुचना देण्यात याव्यात. उ) वयस्कर, दुर्गम व अतिदुर्गम भागातील व आजारी असलेल्या लाभार्थ्यांची DBT करुन घेण्याच्या अनुषंगाने विशेष मोहिम राबवून कार्यवाही करण्यात यावी. ऊ) सार्वजनिक वितरण प्रणाली अंतर्गत शिधापत्रिकांची KYC करुन घेण्याबाबतची कार्यवाही संबंधित यंत्रणेच्या समन्वयाने करण्यात यावी.
६ ऑगस्ट	**<u>" शासकीय जमिनींवरील अतिक्रमणे निष्कासित करणे व त्या अतिक्रमणमुक्त करणे तसेच शर्तभंग झालेल्या जमिनींबाबत शासन धोरणानुसार (नियमानुकूल करणे/सरकारजमा करणे) निर्णय घेणे"</u>** अ) महसूल जमीन अधिनियम १९६६ चे कलम ५० व कलम ५३ नुसार प्राप्त अधिकारांनुसार तसेच, मा. उच्च न्यायालयाच्या दिनांक ०६.१२.२०२२ च्या निर्णयानुसार राज्यातील गायरान जमिनींवरील अतिक्रमणांची संख्या अंतिम करण्याबाबत आदेशित करण्यात आले आहे. आ) शर्तभंग प्रकरणांमध्ये सदरील जमीन कोणत्या शर्तीने प्रदान करण्यात आलेली होती व याबाबत वापरकर्त्याकडून कोणत्या कारणामुळे शर्तभंग झालेला आहे आणि असा शर्तभंग प्रचलित कायदे व नियमांमधील तरतुदीनुसार काही ठराविक रक्कम भरुन नियमानुकूल करता येऊ शकतो किंवा कसे, याबाबत पाहणी करुन आवश्यक ती कार्यवाही करावी व असा शर्तभंग नियमानुकूल करणे शक्य नसल्यास सदर जमीन सरकारजमा करण्याबाबतची कार्यवाही करण्यात यावी. देवस्थान इनाम जमिनींबाबत शर्तभंग झाल्याचे सिध्द झाल्यास त्यासंदर्भातील प्रचलित शासन निर्णयानुसार काटेकोरपणे कार्यवाही करावी. इ) कूळ कायदा कलम ४३, ५०-ब आणि ५७ अनुषंगाने झालेल्या सुधारणेच्या अनुषंगाने कुळाने जमीन खरेदी करुन १० वर्षे पूर्ण झालेल्या शेतक-यांची यादी तयार करण्यात यावी. अशा शेतक-यांकडून जमीन महसूल आकारणीच्या ४० पट रक्कम तलाठी यांनी भरुन घेण्याची कार्यवाही करावी व तद्नंतर, तलाठी/तहसिलदार यांनी अशा ७/१२ उता-यावरील शर्तीचा शेरा कमी करण्याबाबत कार्यवाही करावी. ई) भोगवटादार वर्ग-२ आणि भाडेपट्टयाने धारण केलेल्या जमिनींची यादी अद्ययावत करण्यात यावी. यासंदर्भात, दिनांक ४ मार्च, २०२५ रोजीच्या राजपत्रात प्रसिध्द झालेले नियम संबंधित जमीनधारकांच्या निदर्शनास आणून देण्यात यावे आणि दिनांक ३१ डिसेंबर, २०२५ पूर्वी भरावयाच्या अधिमूल्य रकमेबाबत/सवलतीबाबत माहिती देण्यात यावी. इच्छुक जमीनधारकांचे अर्ज मागवून त्या अनुषंगाने पुढील कार्यवाही करण्यात यावी. उ) इनाम/वतन जमिनीसंदर्भात- खालसा/नष्ट झालेल्या विविध इनामांखालील अदयापही मूळ वतनदारास पुनर्दानित/रिग्रँट न झालेल्या जमिनींची यादी गावपातळीवर तयार करण्यात यावी. अशा जमिनी मूळ वतनदाराच्या किंवा ते मयत असल्यास त्यांच्या

	कायदेशीर वारसांच्या कब्ज्यात असल्याबाबत खात्री करुन या जमिनी पुनर्दानित/रिग्रँट करण्याबाबतचा प्रस्ताव सक्षम प्राधिकारी तथा जिल्हाधिकारी यांच्याकडे पाठविण्याची कार्यवाही करण्यात यावी. सक्षम प्राधिकारी यांनी दंडात्मक रक्कम भरुन घेऊन या जमिनी पुनर्दानित/रिग्रँट करणेबाबतचे आदेश पारित करावेत.
७ ऑगस्ट	**“ M-sand धोरणाची अंमलबजावणी करणे व नवीन मानक कार्यप्रणालीप्रमाणे (SOP प्रमाणे) धोरण पूर्णत्वास नेणे आणि महसूल सप्ताह सांगता समारंभ ”** अ) शासनाने शासन निर्णय, दिनांक १७ जुलै, २०२५ अन्वये M-sand धोरणाची अंमलबजावणी करण्याबाबतची मानक कार्यप्रणाली (SOP) निश्चित केली आहे. सदर कार्यपध्दतीचा अवलंब करुन कत्रिम वाळू धोरण पूर्णत्वास नेण्याबाबतची कार्यवाही सर्व संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांनी करावी. आ) कृत्रिम वाळू धोरण यशस्वी करण्याकरीता जिल्हास्तरावर कार्यशाळा/शिबीर/वेबीनार इत्यादी आयोजित करुन याबाबत व्यापक प्रसिध्दी देण्यात यावी. इ) महसूल यंत्रणेमार्फत उपरोक्त कालावधीत घेण्यात आलेल्या विविध उपक्रमांबाबतची फलनिष्पत्ती व विशेष उल्लेखनीय कामकाजाची दखल घेण्यासाठी महसूल सप्ताहाचा सांगता समारंभ आयोजित करण्यात यावा. ई) सदर कार्यक्रमास लोकप्रतिनिधी/पदाधिकारी, ज्येष्ठ नागरिक, स्वयंसेवी/ सामाजिक संस्थांचे प्रतिनिधी, विविध प्रसारमाध्यमांचे प्रतिनिधी, सर्व घटकातील मान्यवर व्यक्ती, इ. तसेच, अन्य विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांना निमंत्रित करण्यात यावे.

-*-*-*-*-*-.